

ZAKON O DAVKU OD VIRTUALNIH VALUT

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

Virtualne valute so vrsta digitalnega sredstva (nekatero države uporabljajo tudi pojem kripto-imetja ali kripto-sredstva, toda še vedno je izraz virtualna valuta najbolj razširjen), med katere uvrščamo tako kriptovalute (npr. bitcoin in njemu podobne virtualne valute, ki jih uvrščamo med plačilne žetone) kot vse druge oblike kriptografskih žetonov (npr. uporabni žetoni, žetoni finančni instrumenti, hibridni žetoni). Virtualne valute praviloma temeljijo na kriptografiji in tehnologiji razpršene evidence (angl. *distributed ledger technology* oziroma *blockchain technology*). Zaradi posebnih tehnoloških lastnosti virtualnih valut v primerjavi z drugimi oblikami premoženja predstavljajo velik izziv za različne regulatorje po svetu. Tako na mednarodni ravni še vedno ni enotne definicije pojma virtualna valuta. Prav tako je otežen njihov nadzor oziroma pridobivanje podatkov, povezanih s transakcijami. Se pa na mednarodni ravni pripravljajo različne rešitve, ki bi pomenile poenotenje določenih temeljnih vprašanj na področju virtualnih valut. Glede enotnega poročanja o virtualnih valutah se tako v okviru Organizacije za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD)¹ kot na ravni Evropske unije (EU)² pripravljata rešitvi, ki bosta davčnim organom omogočili pridobitev relevantnih informacij za ustrezno davčno obravnavo virtualnih valut oziroma elektronskega denarja. Prav tako se bo v okviru teh dveh ureditev določila definicija virtualnih valut, ki bo sledila dosedanjemu razvoju na tem področju. Z njo bodo tako zajete tudi nove oblike virtualnih valut, kot so t.i. stabilni kovanci (angl. *stable coins*), katerih vrednost je z namenom zmanjšanja volatilnosti vezana na katero od bolj stabilnih oblik premoženja, po navadi na katero od fiat valut (npr. *Tether*, katerega vrednost je vezana na ameriški dolar). Prav tako bodo z definicijo zajete morebitne digitalne valute centralnih bank (angl. *Central Bank Digital Currency – CBDC*), saj velika večina centralnih bank po svetu resno preučuje možnost, da bi izdale valuto, ki bi temeljila na tehnologiji razpršene evidence. Na ravni EU pa je podan tudi predlog Uredbe o trgih kriptoimetij,³ s katero so zajete vse oblike kriptoimetij, ki ne spadajo v okvir veljavne zakonodaje o finančnih storitvah, s primarnim ciljem zagotoviti pravno varnost ob hkratnem omogočanju in podpiranju potenciala digitalnih financ.

V domači zakonodaji je definicija virtualne valute podana zgolj v Zakonu o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma (Uradni list RS, št. 68/16 in nasl.; v nadaljevanju: ZPPDFT-1). V 48. točki 3. člena (pomen drugih pojmov) ZPPDFT-1 je pojem »virtualna valuta« opredeljen kot digitalna oblika vrednosti, ki je ne izda ali jamči zanjo niti centralna banka niti javni organ in ki ni nujno vezana na zakonito uvedeno valuto in je brez pravnega statusa valute ali denarnega sredstva, ampak jo fizične ali pravne osebe sprejemajo kot sredstvo menjave, ki se lahko elektronsko prenaša, shranjuje in izmenjuje. Definicija temelji na opredelitvi pojma »virtualna valuta« v Direktivi (EU) 2018/843 (t.i. Direktiva AML)⁴ in je tehnološko nevtralna, saj ne vključuje posebnih tehnoloških lastnosti, ki so značilne za kriptovalute, kot najbolj razširjeno obliko virtualnih valut.

Področje davčne obravnave poslovanja z virtualnimi valutami (trgovanje in rudarjenje virtualnih valut) je urejeno z obstoječimi davčnimi pravili in podrobno pojasnjeno s pojasnilom Finančne uprave

¹ Enotni standard poročanja (angl. CRS).

² Direktiva o upravnem sodelovanju na področju obdavčevanja (angl. DAC).

³ Predlog Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o trgih kriptoimetij in spremembi Direktive (EU) 2019/1937 z dne 24. septembra 2020.

⁴ DIREKTIVA (EU) 2018/843 EVROPSKEGA PARLAMENTA IN SVETA z dne 30. maja 2018 o spremembi Direktive (EU) 2015/849 o preprečevanju uporabe finančnega sistema za pranje denarja ali financiranje terorizma ter o spremembi direktiv 2009/138/ES in 2013/36/EU

Republike Slovenije (v nadaljevanju: FURS), ki ga je pripravila v sodelovanju z Ministrstvom za finance.⁵

Iz pojasnila tako izhaja, da se po Zakonu o dohodnini (Uradni list RS, št. 117/06 in nasl.; v nadaljevanju: ZDoh-2) virtualne valute obravnavajo kot premično premoženje, kar je prevladujoča obravnava tudi z mednarodno primerjalnega vidika. Skladno s 1. točko 32. člena ZDoh-2 se tako med drugim dohodnine ne plačuje od dobička iz kapitala od odsvojitve premičnin, razen premičnin iz 2. in 3. točke 93. člena ZDoh-2 in od odsvojitve izvedenih finančnih instrumentov, razen dobička iz kapitala delojemalca, ki odsvoji pravico do nakupa delnic ali pravico do pridobitve drugega premoženja. Pri tem pa navedena določba ne vpliva na davčno obveznost fizične osebe, ki opravlja dejavnost po III.3. poglavju ZDoh-2.

Dohodnine se torej ne plačuje od dobička iz kapitala od odsvojitve virtualnih valut, ki se ne štejejo za vrednostne papirje in deleže v gospodarskih družbah, zadrugah in drugih oblikah organiziranja ter investicijske kupone, razen če fizična oseba dosega tovrstne dohodkov v zvezi z opravljanjem dejavnosti.

V septembru 2020 je Strateški svet za debirokratizacijo na davčnem, gospodarskem in okoljskem področju, ki mu predseduje mag. Ivan Simič, med drugim predlagal tudi spremembo obdavčevanja dobičkov, ustvarjenih s kriptovalutami.

Dokler ne bodo na mednarodni ravni sprejete rešitve glede izmenjave informacij o virtualnih valutah za davčne namene (in s tem posredno obveznost poročanja oziroma dostave teh informacij davčnemu organu), natančnejši podatki o obsegu trgovanja z virtualnimi valutami niso na voljo. Večina transakcij z virtualnimi valutami se namreč izvede prek tujih platform za trgovanje, ki praviloma še niso zavezane k poročanju davčnim organom. Dejstvo je, da je od pojava virtualnih valut v letu 2009, z Bitcoinom kot prvo virtualno valuto, število teh izrazito naraslo in tako danes poznamo že več kot 11.000 različnih vrst virtualnih valut.⁶

Po podatkih, ki so dostopni na spletu,⁷ je bila okvirna tržna kapitalizacija vseh virtualnih valut v avgustu 2021 med 1.000 in 2.000 bilijonov USD, od tega je Bitcoinu pripadala približno polovica tega. Tržna kapitalizacija podjetij, ki kotirajo na vseh svetovnih borzah vrednostnih papirjev, je bila po oceni spletne strani Statista.com konec leta 2020 okoli 100.000 bilijonov USD od tega je 55 % pripadalo podjetjem, ki kotirajo na borzah v ZDA.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

Cilj predloga Zakona o davku od unovčenih virtualnih valut je uvedba obveznosti plačevanja davka od vrednosti unovčenih virtualnih valut ter zagotovitev javnofinančnih prihodkov iz naslova take obdavčitve. S predlaganim zakonom naj bi se spodbujalo prostovoljno in enostavno plačevanje davkov.

2.2 Načela

Predlog zakona temelji na načelu splošne davčne obveznosti fizičnih oseb, ki se realizira prek obdavčitve vrednosti unovčenih virtualnih valut, in sicer ne glede na to, kje je virtualna valuta izdana in ne glede na to, ali je unovčena v Sloveniji, pri čemer so zavezanci za davek le fizične osebe, ki se štejejo za davčne rezidente Slovenije po ZDoh-2.

⁵ Pojasnilo z naslovom *Davčna obravnava poslovanja z virtualnimi valutami po ZDoh-2, ZDDPO-2, ZDDV-1 in ZDFS* je dostopno na spletni strani FURS:

https://www.fu.gov.si/zivljenjski_dogodki_prebivalci/trgujem_z_virtualnimi_valutami/

⁶ <https://coinmarketcap.com/>

⁷ Npr. <https://www.bloomberg.com/news/articles/2021-08-15/crypto-market-retakes-2-trillion-market-cap-amid-bitcoin-gains> ali <https://www.statista.com/statistics/730876/cryptocurrency-market-value/> ali

<https://markets.businessinsider.com/cryptocurrencies>

2.3 Poglavitne rešitve

2.3.1. Poglavitne rešitve predloga zakona so:

- ureja se sistem in uvaja obveznost plačevanja davka od unovčenih virtualnih valut;
- zavezanec za davek je fizična oseba, ki je rezident Republike Slovenije po ZDoh-2 in opravi unovčenje virtualne valute, pri čemer se zakon ne uporablja za fizične osebe, ki opravljajo dejavnost in imajo virtualno valuto med sredstvi dejavnosti, ki jo opravljajo;
- zakon se ne uporablja za pravne osebe;
- davek se plačuje od vrednosti unovčenih virtualnih valut, po stopnji 10 % od davčne osnove;
- za unovčenje virtualne valute se šteje: a) menjava virtualne valute za fiat valuto, kot jo opredeljuje ZPPDFT-1, ki je nakazana na plačilni račun zavezanca za davek in b) nakup blaga, storitev ali drugega premoženja z virtualno valuto;
- za unovčenje virtualne valute se ne šteje zamenjava virtualne valute, ki se šteje za kapital po 2. ali 3. točki 93. člena ZDoh-2;
- davčna obveznost nastane v trenutku unovčitve virtualne valute, z upoštevanjem mejnega zneska za katerega velja oprostitev, pri čemer zavezanec za davek sam izračuna davek od seštevka vrednosti unovčenja virtualne valute v koledarskem letu, v davčnem obračunu, ki ga predloži v elektronski obliki prek sistema eDavki, najpozneje do 28. februarja tekočega leta za preteklo leto. Davek po davčnem obračunu mora zavezanec za davek plačati najkasneje v petih dneh od predložitve davčnega obračuna;
- v primeru, da je zavezanec za davek pri unovčenju virtualne valute ustvaril izgubo, mora to izgubo davčnemu organu dokazati, v sklopu alternativne možnosti obdavčitve;
- davčna osnova je seštevka vrednosti vsakokratnega unovčenja virtualne valute v koledarskem letu, ki je vrednost v denarju, stvarih, v storitvah in podobno, ki jo je zavezanec za davek prejel ob unovčenju virtualne valute;
- omogoča se tudi alternativna možnost plačila tega davka in to od ustvarjenega dobička, ki ga predstavlja razlika med vrednostjo virtualne valute ob unovčenju in vrednostjo virtualne valute ob pridobitvi. V tem primeru davčna stopnja znaša 20 %.
- davčna obveznost ne nastane, v kolikor skupen znesek vnovčenja virtualne valute v koledarskem letu ne presega 15.000,00 evrov, ki pa ne velja v primeru alternativne možnosti obdavčitve.

2.3.2. Normativna usklajenost predloga zakona s predpisi, ki jih je tudi treba sprejeti oziroma spremeniti in »paketno« obravnavati:

/

2.3.3. Podzakonski akti:

Predlagane rešitve vključujejo zakonsko pooblastilo ministru za finance za pripravo podzakonskega akta, s katerim predpiše vsebino davčnega obračuna, ki mora vsebovati vse podatke, potrebne za izračun davka, in podatke, potrebne za nadzor pravilnosti izračuna davka.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Po podatkih FURS so zavezanci za dohodnino od dobička iz kapitala od odsvojitve vrednostnih papirjev in drugih deležev ter investicijskih kuponov v zadnjih nekaj letih v povprečju napovedalo za okoli 150 milijonov evrov dobička od odsvojitve vrednostnih papirjev in drugih deležev ter

investicijskih kuponov letno. Približno polovica napovedi se nanaša na obdobje lastništva do 5 let, znesek dobička pri teh napovedih pa je približno 25 milijonov evrov. Ob predpostavki, da vsi zavezanci za davek ob tem v povprečju ustvarijo 30 % donos, bi to pomenilo, da so prodali za 500 milijonov evrov vrednostnih papirjev. Če upoštevamo samo prodajo vrednostnih papirjev, kjer je bilo lastništvo do 5 let in upoštevamo nižjo skupno donosnost – na primer 10 - 15 %, bi to pomenilo, da je bilo prodanih za okoli 200 milijonov evrov vrednostnih papirjev.

Spletno dostopni podatki kažejo, da je delež tržne kapitalizacije virtualnih valut v primerjavi s tržno kapitalizacijo podjetij, ki kotirajo na svetovnih borzah, 1 - 2 %. Če predpostavimo, da to razmerje velja tudi za trgovanje fizičnih oseb z virtualnimi valutami in vrednostnimi papirji, bi na osnovi podatkov iz napovedi dohodnine od dobička iz kapitala od odsvojitve vrednostnih papirjev in drugih deležev ter investicijskih kuponov lahko izračunali okvirne prihodke iz naslova obdavčitve unovčenih virtualnih valut. Tako izračunan znesek unovčenih virtualnih valut bi bil okoli 5 - 10 milijonov evrov. Vendar pa je pri tem treba upoštevati več razlik med trgovanjem z virtualnimi valutami in vrednostnimi papirji. Prva je ta, da je delež prometa, ki ga s trgovanjem ustvarijo fizične osebe (nasproti pravnim) pri virtualnih valutah trenutno mnogo višji kot pri trgovanju z vrednostnimi papirji. Druga, a pomembnejša razlika je, da zaradi sistema trgovanja in hranjenja virtualnih valut še nekaj let ni realno pričakovati nadzora nad trgovanjem, kar lahko vpliva na obseg prostovoljnega izpolnjevanja davčnih obveznosti. Tretja, najpomembnejša razlika, pa je izredno negotova prihodnost trga virtualnih valut, saj gre za visoko tvegane naložbe, ki imajo hkrati še mnogo drugih težav (prevare, uporaba pri nelegalnih poslih, velika poraba električne energije ipd.), kar bi lahko vodilo v omejevanje trgovanja in uporabe s strani držav po svetu. Upoštevati pa je tudi treba, da se po predlogu zakona davek ne bi plačeval od virtualne valute, unovčene z zamenjavo za blago, storitev ali drugo premoženje, v vrednosti do 15.000 EUR. Tako ocenjujemo, da bodo prihodki državnega proračuna iz tega naslova v prvih nekaj letih znašali od 100.000 do 500.000 EUR letno.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Za izvajanje zakona bo treba zagotoviti dodatna proračunska sredstva za izdelavo informacijske podpore za pobiranje in nadzor nad plačevanjem davka pri FURS. Višina teh sredstev bo odvisna od sprejetih vsebinskih in tehničnih rešitev.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

Pravni red Evropske unije:

V pravnem redu EU na področju obdavčevanja dohodkov fizičnih oseb ni posebnih usklajevalnih pravil, zato se obdavčevanje dohodkov fizičnih oseb ne usklajuje s pravnim redom EU. Države članice EU svobodno oblikujejo sisteme obdavčevanja dohodkov fizičnih oseb, pri čemer morajo zagotavljati združljivost nacionalne zakonodaje s Pogodbo o delovanju Evropske unije.

Prikaz ureditve v drugih državah:

5.1. Finska⁸

Virtualne valute so oblika virtualnega denarja, produkta oziroma instrumenta, ki temelji na omrežju neposredne izmenjave datotek (angl. »peer-to-peer network«) in ki nimajo statusa zakonitega plačilnega sredstva na Finskem, tudi če je njihova vrednost vezana na katero od uradnih fiat valut.

Uporaba virtualne valute v katerem koli kontekstu predstavlja davčni moment. Primer uporabe je menjava virtualne valute za katerokoli uradno valuto ali drugo virtualno valuto ter nakup blaga ali

⁸ <https://www.vero.fi/en/detailed-guidance/guidance/48411/taxation-of-virtual-currencies/>

storitev z virtualno valuto. Davčna osnova je vsaka povečana vrednost virtualne valute. Pri menjavi virtualne valute za drugo virtualno valuto se upošteva poštena tržna vrednost virtualne valute v evrih v trenutku menjave.

Virtualne valute se ne štejejo za vrednostne papirje v smislu definicije zakona o dohodnini, saj trgovanje z virtualnimi valutami temelji na dogovoru med prodajalcem in kupcem. V posledici se pri obdavčitvi virtualnih valut ne uporabljajo pravila v zakonu o dohodnini, ki se nanaša na vrednostne papirje in priznavanje doseženih izgub. Tako se pri virtualnih valutah ne upoštevajo morebitne izgube zaradi stečaja ali katerega podobnega razloga. Iz istega razloga se ne priznavajo tudi izgube, dosežene pri katerikoli uporabi virtualnih valut ali zaradi zmanjšanja vrednosti virtualnih valut.

Z vidika obdavčitve je trgovanje z virtualnimi valutami podobno obdavčitvi pogodb na razliko (angl. CFD), kar pomeni, da se dohodki obdavčujejo, pri čemer pa se stroški, povezani z pridobitvijo ali odsvojitvijo ne priznavajo. Prav tako se ne priznavajo dosežene izgube, kot navedeno že zgoraj.

Vsaka uporaba virtualne valute, ki je obdavčena, se po zakonu o dohodnini obravnava posamično. To pomeni, da se vsako povečanje vrednosti virtualne valute, ki se je materializiralo med davčnim letom, obdavčuje kot dohodek iz kapitala in vsako zmanjšanje vrednosti se obravnava posamično in ne zmanjšuje davčne osnove. Transakcije se medsebojno ne morejo pobotati.

5.2. Belgija⁹

Virtualne valute so v domači zakonodaji opredeljene skladno z definicijo ECB, in sicer kot »digitalna oblika vrednosti, ki je ne izda centralna banka, kreditna institucija ali institucija, ki izdaja elektronski denar in ki je lahko uporabljena kot alternativa denarnemu sredstvu«.

Kapitalski dobički, ki jih doseže belgijski rezident pri odsvojitvi virtualnih valut, so lahko po zakonu o dohodnini obdavčeni bodisi kot dohodek iz dejavnosti ali kot drug dohodek. Kadar se posameznik profesionalno ukvarja s trgovanjem z virtualnimi valutami, se tako doseženi dohodek obdavčuje kot dohodek iz dejavnosti, in sicer progresivno po davčni stopnji med 25 % in 50 %.

V kolikor posameznik dosega dohodke iz transakcij z virtualnimi valutami zunaj okvira profesionalnega trgovanja, je lahko oproščen plačila davka, pod pogojem, da so transakcije opravljene v smislu normalnega upravljanja njegovega privatnega premoženja. Pri tem se v belgijski sodni praksi za »normalno upravljanje« premoženja šteje konzervativno, netvegano in laično upravljanje. Kadar pa so investicije v virtualna valute opravljene zunaj normalnega upravljanja s premoženjem oziroma gre za špekulativne naložbe, se doseženi dohodki obdavčujejo kot drug dohodek po enotni davčni stopnji 33 %. Pri tem pa je treba dodati, da so virtualne valute volatilna oblika premoženja, zaradi česar so tovrstne naložbe tvegane. Ali gre pri tem za špekulativno naložbo se ugotavlja od primera do primera. Okoliščine, ki kažejo na špekulativnost, so primeroma kratek čas med nakupom in prodajo, večje število transakcij, investiranje s posojili ali z večjimi vsotami (v primerjavi s celotnim premoženjem posameznika).

5.3. Estonija¹⁰

Virtualne valute se po zakonu o dohodnini obravnavajo kot premoženje. Obdavčeni so dobički, ki so doseženi pri nakupu in prodaji oziroma menjavi virtualnih valut, dohodki iz rudarjenja virtualnih valut

⁹ <https://thelawreviews.co.uk/title/the-virtual-currency-regulation-review/belgium>

¹⁰ <https://www.emta.ee/eng/private-client/declaration-income/other-income/taxation-private-persons-virtual>

¹¹ <https://www.tradingview.com/markets/cryptocurrencies/>

¹² <https://www.bmf.gv.at/en/topics/taxation/Tax-treatment-of-crypto-assets.html>

in plačila za delo v virtualnih valutah.

Davčna obravnava dohodkov v virtualnih valutah temelji na davčni obravnavi dohodkov v tradicionalni valuti. Tako se kot kapitalski dobički obdavčujejo dohodki, doseženi pri odsvojitvi in menjavi virtualnih valut, razen če so doseženi v okviru dejavnosti trgovanja. V tem primeru se doseženi dohodek obdavčuje kot dohodek iz dejavnosti, to pomeni, da je hkrati predmet prispevkov za socialno varnost. Davčna osnova pri dohodkih, doseženih pri odsvojitvi virtualnih valut je razlika med vrednostjo virtualne valute ob odsvojitvi in njeno vrednostjo ob pridobitvi, pri čemer se vrednost virtualnih valut določa po njihovi tržni vrednosti (za določanje tržne vrednosti virtualnih valut napotujejo na spletno stran *Cryptocurrency market site*,¹¹ kjer se vodijo srednji tečaji najbolj razširjenih virtualnih valut).

Obdavčujejo se zgolj transakcije, na podlagi katerih je dosežen dohodek. Enako kot pri obdavčitvi premoženja, se vsaka transakcija, vključno z menjavo, obravnava ločeno. To pomeni, da se morebitne izgube ne poračunajo z doseženimi dobički, kot je to v primeru transakcij z vrednostnimi papirji. Ker pa virtualne valute ne štejejo za vrednostne papirje, se navedeno pravilo ne uporablja za morebitne izgube dosežene pri odsvojitvi virtualnih valut.

5.4. Avstrija¹²

Virtualne valute so definirane kot digitalna oblika vrednosti, ki je ne izda ali jamči zanjo niti centralna banka niti javni organ in ki ni nujno vezana na zakonito uvedeno valuto in je brez pravnega statusa valute ali denarnega sredstva, ampak jo fizične ali pravne osebe sprejemajo kot sredstvo menjave, ki se lahko elektronsko prenaša, shranjuje in izmenjuje. Kar je v bistvu definicija iz 5. evropske direktive o preprečevanju pranja denarja.

Obdavčujejo se dohodki, ki so doseženi pri odsvojitvi virtualnih valut, pri čemer se kot odsvojitve šteje menjava virtualne valute za katerokoli fiat valuto ali drugo virtualno valuto ter nakup blaga ali storitev z virtualno valuto.

Skladno z avstrijskim zakonom o dohodnini se dohodek, ki izvira iz trgovanja ali poslovanja, ki ga posameznik opravlja z namenom doseganja dobička, lahko opredeli kot dohodek iz opravljanja iz dejavnosti. Tako lahko gre tudi v primeru tovrstnega trgovanja z virtualnimi valutami za opravljanje dejavnosti. V tem primeru se dohodki obdavčujejo progresivno po davčni stopnji do 55 %.

Kadar virtualne valute niso poslovno sredstvo, temveč se obravnavajo kot zasebno premoženje posameznika, je obdavčitev dohodkov od odsvojitve virtualnih valut odvisna od obdobja, v katerem so bili dohodki doseženi. Kadar med pridobitvijo in odsvojitvijo virtualne valute preteče več kot eno leto, doseženi dobički niso obdavčeni. V kolikor pa so dobički doseženi znotraj enega leta, se take transakcije obravnavajo kot špekulativne in so obdavčene kot drug dohodek po progresivni davčni stopnji do 55 %, pri čemer pa velja oprostitev v višini 440 evrov na letni ravni. Pri tem pa se morebitne dosežene izgube lahko pobotajo zgolj z morebitnimi špekulativnimi dobički. Navedeno ne velja v primeru, kadar so virtualne valute dane na posodo v zameno za obresti. V tem primeru se doseženi kapitalski dobički obravnavajo kot dohodek iz kapitala in obdavčujejo proporcionalno po stopnji 27,5 %.

Pri ugotavljanju časa pridobitve in odsvojitve ima posameznik možnost dokazati, katera od virtualnih valut iz zaloge je bila odsvojena, v kolikor tega ne more dokazati, se uporablja FIFO metoda. Vsak posameznik mora voditi celotno evidenco transakcij, tudi v primeru transakcij med osebnimi digitalnimi denarnicami.

5.5. Splošen opis značilnosti ureditev tega področja v drugih državah je razviden iz *poročila Taxing Virtual Currencies, An Overview of Tax Treatments and Emerging Tax Policy Issues*, ki ga je pripravil in potrdil Vključujoči okvir za BEPS OECD/G20. S poročilom so se seznanili tudi finančni ministri in guvernerji centralnih bank držav članic G20. OECD je omenjeno poročilo izdala kot posebno publikacijo v oktobru 2020.¹³

Z vidika obdavčevanja dohodka je tako v poročilu navedeno, da se virtualne valute najpogosteje uvrščajo v katero od obstoječih skupin dohodka in obdavčijo, kot velja za to skupino dohodka. Posebej je izpostavljeno, da so številne države objavile podrobna pojasnila glede tega, kako se virtualne valute obravnavajo za davčne namene in kako se obstoječi okvir davčne politike uporablja za tovrstna sredstva.¹⁴ Po poročilu se le v nekaterih državah (Belgija, Slonokoščena obala, Italija in Poljska) virtualne valute za davčne namene obravnavajo podobno kot valute (tuje ali domače). V večini držav pa se virtualne valute za namene obdavčevanja dohodka obravnavajo kot oblika premoženja, pri čemer je dohodek iz transakcij premoženja obdavčen kot kapitalski dobiček, dohodek iz dejavnosti ali drug dohodek, brez ali z minimalnimi oprostitvami za posameznike ali posameznike, ki občasno trgujejo z virtualnimi valutami (angl. *occasional traders*).

V poročilu je opisan tudi vidik odsvojitve virtualnih valut in v tem okviru obdavčljivi dohodeki. Tako je navedeno, da je tudi odsvojitve virtualnih valut praviloma obdavčljiv dogodek. Odsvojitve lahko nastane v primeru zamenjave za nadomestilo (npr. v primeru prek zamenjave v fiat valuto, v drugo virtualno valuto oziroma digitalno premoženje, ali kot plačilo za blago ali storitve ali kot prejem plače), ali v situaciji brez vzajemne zamenjave vrednosti, ali brez nasprotne stranke (npr. darilo, dediščina, izguba ali tatvina).

Po poročilu se le v nekaterih državah zamenjave, ki jih opravijo posamezniki, ne štejejo za obdavčljiv dogodek (Grenada, Italija, Nizozemska, Švica in Portugalska). V večini drugih držav se zamenjave med virtualnimi valutami in fiat valuto štejejo za obdavčljiv dogodek. Z nekaj izjemami (Čile, Francija, Latvija in Poljska) ista skupina držav tudi zamenjave med virtualnimi valutami in drugimi vrstami virtualnih valut šteje za obdavčljiv dohodek. V primeru zamenjav virtualnih valut v fiat valuto ter zamenjav med virtualnimi valutami in drugimi vrstami virtualnih valut, se v večini držav davčna obravnava občasnega trgovanja z virtualnimi valutami ne razlikuje od davčne obravnave opravljanja dejavnosti trgovanja z virtualnimi valutami. Vendar pa se v kar v nekaj državah obravnava zamenjav, ki jih opravljajo posamezniki razlikuje od obravnave zamenjav, ki se opravljajo v okviru opravljanja dejavnosti oziroma podjetja. Osebe ali podjetja, ki občasno trgujejo z virtualnimi valutami za osebne namene, so obdavčeni z davkom od kapitalskih dobičkov, kar pomeni, da lahko veljajo običajne oprostitve kapitalskih dobičkov, znižane stopnje in olajšave; čeprav je v tem primeru verjetno tudi, da je priznavanje kapitalskih izgub ločeno (angl. *ring-fenced*) od drugega dohodka iz kapitala. Nasprotno pa se zamenjave, ki se obravnavajo kot opravljene v okviru opravljanja dejavnosti z virtualnimi valutami, zaradi obsega, pogostosti, dobičkonosnosti, ali statusa posameznika, ki opravlja tako dejavnost, običajno obravnavajo kot obdavčljiv dohodek v skupini dohodka iz dejavnosti ali običajnega dohodka, ki se lahko obdavči ne le ob odsvojitvi, temveč kontinuirano. V večini držav se transakcije zamenjave virtualnih valut za nadomestilo, kot plačilo za blago ali storitve ali kot prejem plače, obravnavajo kot »barter« oziroma vzajemne transakcije za davčne namene, pri katerih prejem virtualne valute ne spremeni relevantne davčne obravnave, ki bi veljala v primeru, če bi bil nakup opravljen v fiat valuti. V objavljenih pojasnilih držav glede obravnave virtualnih valut za davčne namene so redko vključena pojasnila glede zamenjav virtualnih valut, ki niso zamenjave za nadomestilo, davčna obravnava teh zamenjav pa je po državah različna.

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Presoja administrativnih posledic

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov:

Predlagane rešitve zahtevajo tudi pripravo podzakonskega akta, navedenega v poglavju 2.3.3 Podzakonski akti. Nadalje bo morala FURS prilagoditi programsko podporo ter pripraviti navodila in pojasnila davčnim zavezancem za objavo na svojih spletnih straneh.

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov:

Predlagane spremembe ne prinašajo dodatnih administrativnih obremenitev za zavezance.

6.2 Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki, in sicer za:

Predlog zakona ne vpliva na okolje.

6.3 Presoja posledic za gospodarstvo, in sicer za:

Predlog zakona ne vpliva na gospodarstvo.

6.4 Presoja posledic za socialno področje, in sicer za:

Predlog zakona ne vpliva na socialno področje.

6.5 Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja, in sicer za:

Predlog zakona ne vpliva na dokumente razvojnega načrtovanja.

6.6 Presoja posledic za druga področja

Predlog zakona ne vpliva na druga področja.

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa:

a) Predstavitev sprejetega zakona:

Za izvajanje zakona je pristojna FURS, ki bo na običajen način zagotovila tudi obveščanje zavezancev o novostih v predlogu zakona.

b) Spremljanje izvajanja sprejetega predpisa:

Izvajanje zakona spremlja Ministrstvo za finance v skladu s svojimi pristojnostmi.

6.8 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona:

/

6.9 Podatek o zunanjem strokovnjaku oziroma pravni osebi, ki je sodelovala pri pripravi predloga zakona (osebno ime in naziv fizične osebe ali firma in naslov pravne osebe)

Pri pripravi predloga zakona zunanji strokovnjaki niso sodelovali.

7. Prikaz sodelovanja javnosti pri pripravi predloga zakona:

Predlog zakona je bil objavljen na spletnih naslovih:

Čas trajanja javne predstavitve, v katerem je bilo mogoče sporočiti mnenja, predloge in pripombe je potekal od dne _____ do dne _____.

Mnenja, predlogi in pripombe z navedbo predlagateljev:

Upoštevani so bili:

Bistvena mnenja, predlogi in pripombe, ki niso bili upoštevani, ter razlogi za neupoštevanje:

8. Navedba, kateri predstavniki predlagatelja bodo sodelovali pri delu državnega zbora in delovnih teles

- mag. Andrej Šircelj, minister za finance,
- mag. Kristina Šteblaj, državna sekretarka, Ministrstvo za finance,
- dr. Katja Lautar, državna sekretarka, Ministrstvo za finance,

- mag. Maja Hostnik Kališek, državna sekretarka, Ministrstvo za finance,
- mag. Ivan Simič, v.d. generalnega direktorja FURS.

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen (vsebina zakona)

S tem zakonom se ureja sistem in uvaja obveznost plačevanja davka od unovčenih virtualnih valut (v nadaljnjem besedilu: davek).

2. člen (pripadnost davka)

Davek je prihodek državnega proračuna.

3. člen (zavezanec za davek)

(1) Zavezanec oziroma zavezanka za davek (v nadaljnjem besedilu: zavezanec za davek) je fizična oseba, ki je rezident oziroma rezidentka Republike Slovenije po zakonu, ki ureja dohodnino, ki opravi unovčenje virtualne valute.

(2) Ta zakon se ne uporablja za pravne osebe in za fizične osebe, ki opravljajo dejavnost in imajo virtualno valuto med sredstvi dejavnosti, ki jo opravljajo.

4. člen (predmet obdavčitve)

(1) Davek se plačuje od vrednosti unovčenih virtualnih valut, ki so doseženi v davčnem letu, ki je enako koledarskemu letu. Za virtualno valuto po tem zakonu se šteje virtualna valuta, kot jo opredeljuje zakon, ki ureja preprečevanje pranja denarja.

(2) Za unovčenje virtualne valute se šteje:

- a) menjava virtualne valute v fiat valuto, kot jo opredeljuje zakon, ki ureja preprečevanje pranja denarja, ki je nakazana na plačilni račun zavezanca za davek;
- b) nakup blaga, storitev ali drugega premoženja z virtualno valuto.

5. člen (izključitev iz predmeta obdavčitve)

Ne glede na drugi odstavek prejšnjega člena se za unovčenje virtualne valute ne šteje zamenjava virtualne valute, ki se šteje za kapital po 2. ali 3. točki 93. člena Zakona o dohodnini (Uradni list RS, št. 13/11 – uradno prečiščeno besedilo, 9/12 – odl. US, 24/12, 30/12, 40/12 – ZUJF, 75/12, 94/12, 52/13 – odl. US, 96/13, 29/14 – odl. US, 50/14, 23/15, 55/15, 63/16, 69/17, 21/19, 28/19 in 66/19).

6. (trenutek nastanka davčne obveznosti)

Davčna obveznost nastane v trenutku, ko je opravljeno unovčenje virtualne valute.

7. člen (oprostitev davka)

Ne glede na določbo prejšnjega člena tega zakona, davčna obveznost ne nastane, v kolikor skupen znesek unovčenja virtualne valute v koledarskem letu ne presega 15.000 evrov.

8. člen (davčna osnova)

(1) Osnova za davek (v nadaljnjem besedilu: davčna osnova) je seštevek vrednosti vsakokratnega unovčenja virtualne valute, zmanjšan za znesek oprostitve iz prejšnjega člena.

(2) Vrednost unovčenja virtualne valute iz prejšnjega odstavka je vrednost v denarju, v stvarih, v storitvah in podobno, ki jo je zavezanec za davek prejel ob unovčenju virtualne valute.

9. člen (davčna stopnja)

Davek se plačuje po stopnji 10 % od davčne osnove.

10. člen (alternativna možnost obdavčitve)

(1) Zavezanec za davek se lahko odloči za alternativno obliko določitve davčne osnove za plačilo davka po tem zakonu od unovčitve virtualnih valut, vendar v tem primeru zanj ne veljajo določbe 6. člena, prvega odstavka 7. člena in 8. člena tega zakona.

(2) Davčna osnova v primeru izbire iz prejšnjega odstavka tega člena je dobiček od unovčitve virtualnih valut. Dobiček je razlika med vrednostjo virtualnih valut ob unovčenju in vrednostjo virtualnih valut ob pridobitvi.

(3) Zavezanec za davek je dolžan voditi evidenco zalog istovrstnih virtualnih valut. Zaloge se vodijo po metodi zaporednih cen (FIFO).

(4) V dobiček od unovčitve virtualnih valut se všttevajo v davčnem letu doseženi dobički od unovčitve virtualnih valut ali realizirane izgube od unovčitve virtualnih valut. Šteje se, da je dobiček dosežen ali izguba realizirana v času unovčitve virtualnih valut.

(5) V primeru, da zavezanec za davek pri unovčenju virtualne valute ustvari izgubo, to ustrezno označi pri predložitvi obračuna. Izgubo mora davčnemu organu dokazati.

(6) Davek se plačuje po stopnji 20 % od davčne osnove, kot je opredeljena v drugem odstavku tega člena.

(7) Vrednost virtualnih valut ob pridobitvi in vrednost unovčenja virtualne valute v tuji valuti se preračuna v eure po tečaju, ki ga objavlja Banka Slovenije. Preračun se opravi po tečaju, ki velja na dan pridobitve oziroma unovčenja virtualne valute.

11. člen (izračun davka)

(1) Zavezanec za davek sam izračuna davek v davčnem obračunu.

(2) Zavezanec za davek izračuna davek od seštevka vrednosti unovčenja virtualne valute v koledarskem letu.

(3) Vrednost unovčenja virtualne valute v tuji valuti se preračuna v eure po tečaju, ki ga objavlja Banka Slovenije. Preračun se opravi po tečaju, ki velja na dan unovčenja virtualne valute.

(4) Vsebino davčnega obračuna, ki mora vsebovati vse podatke, potrebne za izračun in nadzor pravilnosti izračuna davka, predpiše minister, pristojen za finance.

12. člen **(predložitev davčnega obračuna)**

(1) Zavezanec za davek mora davčni obračun predložiti v elektronski obliki preko sistema eDavki najpozneje do 28. februarja tekočega leta za preteklo leto.

(2) Zavezanec za davek mora davčnemu organu dati resnične, pravilne in popolne podatke, ki jih davčni organ potrebuje za pobiranje davka.

(3) Zavezanec za davek mora davek po davčnem obračunu plačati v najkasneje v petih dneh od predložitve davčnega obračuna. Če plačilo davka zapade na dan, ko ne deluje plačilni sistem, se davek plača prvi naslednji delovni dan.

13. člen **(obveznost dokumentiranja)**

(1) Zavezanec za davek mora zagotavljati dokumentacijo o unovčenju virtualnih valut oziroma dokazila o izvedeni transakciji, oziroma v primeru izbire po 9. členu tega zakona tudi dokumentacijo o pridobitvah virtualnih valut ter transakcijah od pridobitve virtualne valute do unovčenja virtualne valute, ki dokazujejo povezanost med pridobitvijo in unovčenjem virtualne valute.

(2) Zavezanec za davek mora dokumentacijo iz tega člena hraniti še deset let po izvedeni transakciji.

14. člen **(uporaba drugih predpisov)**

Glede vseh vprašanj postopka in pristojnosti davčnega organa, ki niso urejena s tem zakonom, se uporabljajo določbe zakona, ki ureja davčni postopek, in določbe zakona, ki ureja finančno upravo.

KAZENSKÉ DOLOČBE

15. člen **(davčni prekrški posameznikov)**

(1) Z globo 250 do 400 eurov se kaznuje za prekršek posameznik, če:

1. ne predloži davčnega obračuna v predpisanem roku ali na predpisani način (prvi odstavek 11. člena);
2. ne zagotavlja dokumentacije o unovčenju virtualnih valut oziroma dokazila o izvedeni transakciji (prvi odstavek 12. člena);
3. ne hrani dokumentacije o unovčenju virtualnih valut oziroma dokazila o izvedenih transakcijah v skladu z zakonom (drugi odstavek 12. člena).

(2) Z globo od 400 do 5.000 eurov se kaznuje za prekršek posameznik, če v davčnem obračunu davka navede neresnične ali nepravilne ali nepopolne podatke (drugi odstavek 11. člena).

16. člen
(izjema od prekrška pri predložitvi davčnega obračuna)

Ne glede na določbo 12. člena tega zakona se za prekršek ne kaznuje posameznik, če predloži davčni obračun v skladu s 53., 54., 54.a, 55. ali 140.a členom zakona, ki ureja davčni postopek.

KONČNE DOLOČBE

17. člen
(začetek uporabe)

Ta zakon začne veljati 15 dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporablja pa se od 1. januarja 2022.

III. OBRAZLOŽITEV

K 1. členu:

V tem členu je urejena vsebina zakona, in sicer se s tem zakonom ureja sistem ter uvaja obveznost plačevanja davka od unovčenih virtualnih valut.

K 2. členu:

V tem členu je urejena pripadnost davka, in sicer je davek prihodek državnega proračuna.

K 3. členu:

V tem členu je opredeljen zavezanec za davek. Po prvem odstavku člena je zavezanec za davek fizična oseba, ki je davčni rezident oziroma rezidentka Republike Slovenije po zakonu, ki ureja dohodnino, ki opravi unovčenje virtualne valute. Po drugem odstavku člena se ta zakon ne uporablja za pravne osebe in za fizične osebe, ki opravljajo dejavnost in imajo virtualno valuto med sredstvi dejavnosti, ki jo opravljajo.

K 4. členu:

V tem členu je opredeljen predmet obdavčitve. Po prvem odstavku se davek plačuje od vrednosti unovčenih virtualnih valut, pri čemer se za virtualno valuto po tem zakonu šteje virtualna valuta, kot jo opredeljuje zakon, ki ureja preprečevanje pranja denarja. Po drugem odstavku se za unovčenje virtualne valute šteje menjava virtualne valute za fiat valuto, kot jo opredeljuje zakon, ki ureja preprečevanje pranja denarja, ki je nakazana na plačilni račun zavezanca in nakup blaga, storitev in drugega premoženja z virtualno valuto.

K 5. členu

V tem členu gre za izvzemanje virtualnih valut, ki štejejo za kapital po 2. ali 3. točki 93. člena Zakona o dohodnini (Uradni list RS, št. 13/11 – uradno prečiščeno besedilo, 9/12 – odl. US, 24/12, 30/12, 40/12 – ZUJF, 75/12, 94/12, 52/13 – odl. US, 96/13, 29/14 – odl. US, 50/14, 23/15, 55/15, 63/16, 69/17, 21/19, 28/19 in 66/19).

K 6. členu

V tem členu je opredeljen trenutek nastanka davčne obveznosti, in sicer ta nastane v trenutku, ko je opravljeno unovčenje virtualne valute.

K 7. členu

V tem členu je določena oprostitev davka od unovčenja virtualnih valut, v kolikor skupen znesek unovčenja virtualnih valut ne presega 15.000 evrov v koledarskem letu.

K 8. členu

V tem členu je opredeljena davčna osnova, in sicer je po prvem odstavku davčna osnova vrednost seštevka vrednosti vsakokratnega unovčenja virtualne valute, upošteva oprostitev 15.000 evrov v koledarskem letu. Po drugem odstavku je vrednost unovčenja virtualne valute vrednost v denarju, v stvareh, v storitvah in podobno, ki jo je zavezanec za davek prejel ob unovčenju virtualne valute.

K 9. členu

V tem členu je opredeljena davčna stopnja, in sicer se davek plačuje po stopnji 10 % od davčne osnove.

K 10. členu

Ta člen ureja alternativno obliko določitve davčne osnove za plačilo davka po tem zakonu od unovčitve virtualnih valut, pri čemer izključuje oprostitev davka, do skupnega zneska unovčenja virtualnih valut v višini 15.000 evrov, v koledarskem letu, drugačna pa je tudi stopnja davka. V drugem odstavku je določeno kaj se šteje za davčno osnovo v primeru alternativne izbire določitve davčne osnove za plačilo davka. Davčna osnova je dobiček od unovčitve virtualnih valut. Dobitek je razlika med vrednostjo virtualnih valut ob pridobitvi in vrednostjo virtualnih valut ob unovčenju, pri čemer je po tretjem odstavku zavezanec za davek dolžan voditi evidenco zalog istovrstnih virtualnih valut. Zaloge se vodijo po metodi zaporednih cen (FIFO). Po četrtem odstavku se v dobiček od unovčitve virtualnih valut všteto v davčnem letu doseženi dobitki od unovčitve virtualnih valut ali realizirane izgube od unovčitve virtualnih valut. Šteje se, da je dobiček dosežen ali izguba realizirana v času unovčitve virtualnih valut. Po petem odstavku se v primeru, da zavezanec za davek pri unovčenju virtualne valute ustvari izgubo, omogoči, da to ustrezno označi pri predložitvi obračuna. Izgubo mora davčnemu organu dokazati. Po šestem odstavku se davek plačuje po 20 % stopnji od davčne osnove. Po sedmem odstavku se vrednost virtualnih valut ob pridobitvi in vrednost unovčenja virtualne valute v tuji valuti preračuna v eure po tečaju, ki ga objavlja Banka Slovenije. Preračun se opravi po tečaju, ki velja na dan pridobitve oziroma unovčenja virtualne valute.

K 11. členu

V tem členu je urejen izračun davka. Po prvem odstavku zavezanec za davek sam izračuna davek v davčnem obračunu. Po drugem odstavku zavezanec za davek izračuna davek od seštevka vrednosti unovčenja virtualne valute v koledarskem letu. Po tretjem odstavku se vrednost unovčenja virtualne valute v tuji valuti preračuna v eure po tečaju, ki ga objavlja Banka Slovenije. Preračun se opravi po tečaju, ki velja na dan unovčenja virtualne valute. Po četrtem odstavku minister za finance predpiše vsebino davčnega obračuna, ki mora vsebovati vse podatke, potrebne za izračun in nadzor pravilnosti izračuna davka.

K 12. členu

V tem členu je urejena predložitve davčnega obračuna. Po prvem odstavku mora zavezanec za davek davčni obračun predložiti v elektronski obliki preko sistema eDavki najpozneje do 28. februarja tekočega leta za preteklo leto. Po drugem odstavku mora zavezanec za davek davčnemu organu dati resnične, pravilne in popolne podatke, ki jih davčni organ potrebuje za pobiranje davka. Po tretjem odstavku mora zavezanec za davek po davčnem obračunu plačati v najkasneje v petih dneh od predložitve davčnega obračuna.

K 13. členu

V tem členu je urejena obveznost dokumentiranja, in sicer mora po prvem odstavku zavezanec za davek zagotavljati dokumentacijo o unovčenju virtualnih valut oziroma dokazila o izvedeni transakciji, oziroma v primeru alternativne izbire določitve davčne osnove za plačilo davka tudi dokumentacijo o pridobitvah virtualnih valut ter transakcijah od pridobitve virtualne valute do unovčenja virtualne valute, ki dokazujejo povezanost med pridobitvijo in unovčenjem virtualne valute po drugem odstavku pa dokumentacijo iz tega člena hraniti še deset let po izvedeni transakciji.

K 14. členu

V tem členu je določeno, da se glede vseh vprašanj postopka in pristojnosti davčnega organa, ki niso urejena s tem zakonom, uporabljajo določbe zakona, ki ureja davčni postopek, in določbe zakona, ki ureja finančno upravo.

K 15. členu

V tem členu so urejene globe za davčne prekrške posameznikov, in sicer se določajo globe za primere nepredložitve davčnega obračuna v predpisanem roku ali na predpisani način, primere

nezagotovitve ali nehranitve predpisane dokumentacije ter dokazil, ter tudi primere navedbe neresničnih, nepravilnih ali nepopolnih podatkov.

K 16. členu

V tem členu se določa izjema pri kaznovanju posameznika za prekršek, in sicer se za prekršek ne kaznuje posameznik, če predloži davčni obračun v skladu s 53., 54., 54.a, 55. ali 140.a členom zakona, ki ureja davčni postopek.

K 17. členu

Ta zakon začne veljati 15. dan od dneva objave v Uradnem listu Republike Slovenije, uporablja pa se od 1. januarja 2022.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

V. PREDLOG, DA SE PREDLOG ZAKONA OBRAVNAVA PO NUJNEM OZIROMA SKRAJŠANEM POSTOPKU

VI. PRILOGE